

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/14/2020
Identifikačné číslo spisu: 5113237647
Dátum vydania rozhodnutia: 23.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Anna Marková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5113237647.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: SLOVAKIA ENERGY, s. r. o., so sídlom Plynárska 7/A, Bratislava, IČO: 36 807 702, zastúpeného Capitol Legal Group, advokátska kancelária s. r. o., so sídlom Digital Park III, Einsteinova 19, Bratislava - mestská časť Petržalka, IČO: 47 257 211, proti žalovanému: Stredoslovenská distribučná, a. s., so sídlom Pri Rajčianke 2927/8, Žilina, IČO: 36 442 151, zastúpenému AKMG, s. r. o., so sídlom Dolná 6A, Banská Bystrica, IČO: 36 800 589, o zaplatenie 717.647,35 euro s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 38Cb/93/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 13Cob/29/2019-702 zo dňa 19. júna 2019, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovaný m á voči žalobcovi n á r o k na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 38Cb/93/2013-611 zo dňa 2. októbra 2018 rozhodol tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Súd prvej inštancie poukázal na peňažný nárok žalobcu uplatnený titulom náhrady škody. Škoda mala vzniknúť žalobcovi ako dodávateľovi elektrickej energie v dôsledku porušenia povinnosti žalovaného ako prevádzkovateľa distribučnej sústavy v procese registrácie zmeny dodávateľa elektrickej energie a zmeny bilančnej skupiny vo vzťahu k odberateľovi Reality Laurin, a. s., Belanského 2724, Kysucké Nové Mesto, IČO: 36 369 616 (ďalej aj „odberateľ“ alebo „Reality Laurin, a. s.“) na odbernom mieste špecifikovanom v žalobe (ďalej len „odberné miesto“), po ukončení Zmluvy o združených službách dodávky elektriny uzatvorenej medzi žalobcom a odberateľom ku dňu 28. februára 2010. V konaní podľa súdu prvej inštancie nebola sporná existencia záväzkového právneho vzťahu medzi žalobcom ako dodávateľom elektriny/obchodníkom s elektrinou a žalovaným ako prevádzkovateľom distribučnej sústavy založeného Zmluvou o distribúcii elektriny - Rámcovou distribučnou zmluvou č. Y. z 1. novembra 2008. Z hľadiska uzavretej zmluvy a v rozhodnom čase platnej právnej úpravy konštatoval

obchodnoprávny charakter vzťahov medzi sporovými stranami ako podnikateľmi v oblasti elektroenergetiky [§ 261 ods. 1 Obchodného zákonníka, zák. č. 513/1991 Zb., (ďalej „OBZ“)] a žalobou uplatnený nárok posudzoval podľa úpravy náhrady škody obsiahnutej v § 373 a nasl. OBZ. Podľa tejto právnej úpravy bolo povinnosťou žalobcu tvrdiť a preukázať predpoklady zodpovednosti za škodu na strane žalovaného, a to 1/ porušenie povinnosti žalovaným, 2/ vznik škody na strane žalobcu a 3/ príčinnú súvislosť (kauzálny nexus) medzi porušením povinnosti žalovaným a vznikom škody na strane žalobcu.

3. Podľa súdu prvej inštancie došlo k splneniu prvého predpokladu zodpovednosti za škodu tým, že proces zmeny dodávateľa elektriny spojený so súčasťou zmenou tzv. bilančnej skupiny odberateľa vo vzťahu k dotknutému odbernému miestu žalovaný nerealizoval správne (hoci v dôsledku systémovej chyby) a za také porušenie povinnosti zo záväzkového vzťahu so žalobcom nesie žalovaný objektívnu zodpovednosť v zmysle § 373 a nasl. OBZ. Zostávajúce dva predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu však žalobca nepreukázal.

4. Súd prvej inštancie uviedol, že najneskôr od 1. marca 2010, kedy žalovaný vo vzťahu k odberným miestam odberateľa potvrdil uskutočnenie zmeny jeho dodávateľa (na žalovaného), nemal žalobca dôvod realizovať a ani nerealizoval nákup elektrickej energie pre tohto odberateľa. Pokiaľ žalobca uplatnený nárok vymedzil ako náklady, ktoré vynaložil v dôsledku porušenia povinnosti žalovaného, resp. pri plnení preventívnej povinnosti predchádzať vzniku ešte väčšej škody titulom platby za odchýlku (§ 384 OBZ), tak tieto tvrdenia nepreukázal. Vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že žalobca od 1. marca 2010 do 31. januára 2013 nakúpil „naviac“ ním tvrdený objem elektriny v príčinnej súvislosti s tým, že v údajoch o jeho bilančnej skupine pre účely zúčtovania odchýlky bolo nesprávne zaradené aj odberné miesto odberateľa. K nákladom na nákup elektrickej energie v sume 570.478,42 eura (bez DPH) žalobca pripočítal aj náklady na odchýlku v sume 27.561,04 eura. Vykonaným dokazovaním však nebolo preukázané ani vznik nákladov na odchýlku v uvedenej výške v príčinnej súvislosti s tým, že pre účely zúčtovania odchýlky vstupovali údaje ohľadom sporného odberného miesta do údajov bilančnej skupiny žalobcu v dôsledku tvrdého porušenia povinnosti žalovaným. Podľa súdu prvej inštancie žalobca nepreukázal ani rozsah (výšku) uplatnenej škody. Žalobca nešpecifikoval konkrétne množstvo elektriny, ktoré musel dokúpiť za účelom minimalizácie odchýlky, ktorá mala vzniknúť v príčinnej súvislosti s tvrdým porušením povinnosti žalovaného a za účelom zníženia inak nešpecifikovanej platby za odchýlku k dotknutému odbernému miestu, len ho stotožňoval so spotrebou daného odberného miesta. Predložené faktúry nepreukazujú vznik tvrdenej škody, len celkový objem žalobcom nakúpenej energie na krátkodobom trhu s elektrinou. Žalobca nepreukázal reálne vynaloženie nákladov na odchýlku v sume 27.561,04 eura s DPH, ani to, že vynaloženie tvrdých nákladov je v príčinnej súvislosti s porušením povinnosti žalovaného.

5. Súd prvej inštancie uviedol, že nevyhovelo dôkaznému návrhu na vyžiadanie odborného posúdenia (vyjadrenia), keďže tento dôkaz by nebolo spôsobilé preukázať žalobcom tvrdý skutkový základ uplatneného nároku na náhradu škody - odborné posúdenie nesmerovalo k preukázaniu tvrdých nákladov za nákup elektrickej energie v rozsahu spotreby odberného miesta v spornom období vyčíslených v cenách elektriny na krátkodobom trhu OKTE, a. s., za účelom predídania hroziacej vyššej škode (žalobcom nešpecifikovanej) titulom platby za odchýlku a otázky formulované žalobcom v dôkaznom návrhu mali všeobecný charakter (napr. k vhodnosti obchodnej stratégie žalobcu pri nákupe elektrickej energie). Ani po tom, čo žalobca doplnil dôkazný návrh tak, že ho žiada nie na posúdenie výšky škody, ale samotného vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti žalovaným a vznikom škody, tak podľa súdu prvej inštancie návrh nesmeroval k preukázaniu vzniku škody na strane žalobcu na skutkovom základe tvrdenom žalobcom v priebehu konania. Rovnako súd prvej inštancie nepristúpil k stanoveniu výšky uplatnenej škody odhadom v zmysle § 264 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), keďže nebol daný a preukázaný skutkový základ vzniku tvrdenej škody.

6. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na plnú náhradu

trov odvolacieho konania. Odvolací súd s poukazom na ust. § 378 ods. 1 a 2 CSP uviedol, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Námiety žalobcu ohľadom nesprávneho procesného postupu, neúplného dokazovania, nesprávneho zistenia rozhodujúcich skutočností a nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie, vedúcich k záveru o nepreukázaní zodpovednosti žalovaného za uplatnený nárok na náhradu škody, odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné. Vysvetlil podstatu práva na spravodlivý súdny proces, pojem „procesný postup“ a čo sa rozumie právnym posúdením veci. Uviedol, že nemožno zamieňať právo strany navrhovať dôkazy, resp. sa k nim vyjadrovať, s rozhodovaním súdu o tom, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 CSP). Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv strany nie je postupom, ktorým by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa odvolacieho súdu zamietnutím návrhu žalobcu na vykonanie navrhnutého dôkazu súd prvej inštancie nevylúčil žalobcu z realizácie žiadneho procesného práva. Poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) sp. zn. I. ÚS 350/08, v zmysle ktorého, kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou sporovej strany, len súd rozhodne, ktoré z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná. Uviedol, že nevykonanie odborného posúdenia súd prvej inštancie riadne zdôvodnil v intenciách § 206 CSP so zreteľom na okolnosti sporu. Ak potrebné skutkové okolnosti žalobcom neboli preukázané, tak ich dokázanie nemohlo nahradiť odborné posúdenie, ktorého účelom je vyjadriť odborný názor.

7. Odvolací súd konštatoval, že nedošlo ani k nesprávne právnemu posúdeniu veci, keďže súd prvej inštancie na v potrebnom a dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie, za dôkaznej povinnosti sporových strán, aplikoval správne právne prepisy, ktoré správnym spôsobom interpretoval. Pokiaľ žalobca nárok vyjadril ako a/ náklady na nákup elektrickej energie a b/ náklady na odchýlku, tak súd prvej inštancie bol povinný vyhodnocovať takto vymedzenú škodu. Ak žalobca tvrdil, že vynaložil náklady na nákup elektrickej energie v sume 570.478,42 eura (bez DPH), tak nepreukázal, že od 1. marca 2010 do 31. januára 2013 nakúpil v tejto hodnote elektrickú energiu v príčinnej súvislosti s tým, že v jeho bilančnej skupine pre účely zúčtovania odchýlky bol nesprávne zaradený odberateľ Reality Laurin, a. s., resp. dotknuté odberné miesto. Škodou žalobcu nemôže byť to, že zabezpečoval nákup elektrickej energie pre uvedeného odberateľa, s ktorým od 1. marca 2010 už nemal uzavretú zmluvu o dodávke elektriny. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu prijal správny záver, že žalobca skutkovo nevymedzil, aké množstvo elektriny skutočne nakúpil a aké náklady vynaložil za účelom minimalizácie odchýlky jeho bilančnej skupiny v príčinnej súvislosti s tvrdým porušením povinnosti žalovaného a v akej výške by inak platbu za odchýlku uhradil, ak by žalovaný svoju povinnosť neporušil; žalobca nevymedzil, o akú sumu by sa v dôsledku nesprávneho priradenia dotknutého odberného miesta odberateľa v bilančnej skupine žalobcu v spornom období zvýšila jeho platba za odchýlku, ktorá mala v zmysle tvrdení žalobcu predstavovať inak hroziacu ešte vyššiu škodu, ktorej mal žalobca predchádzať nákupom elektrickej energie na spotovom trhu OKTE, a. s. Žalobca nepreukázal reálne vynaloženie tvrdých nákladov na odchýlku, ani ich vynaloženie v príčinnej súvislosti s porušením povinnosti žalovaného.

8. Odvolací súd za správne považoval konštatovanie súdu prvej inštancie, že navrhnuté odborné posúdenie podľa § 206 CSP nebolo z dôkazného hľadiska spôsobilé preukázať žalobcom uvádzaný skutkový základ uplatneného nároku na náhradu škody, ani príčinnú súvislosť s tvrdým porušením povinnosti žalovaným. Rovnako, ak nebol daný a preukázaný skutkový základ vzniku tvrdenej škody, v žalobcom uvádzanej výške a príčinnej súvislosti medzi tvrdenou výškou škody a porušením povinnosti žalovaným, tak nebol dôvod pre aplikáciu § 264 CSP.

9. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), prípustnosť ktorého odôvodnil podľa ust. § 420 písm. f/ CSP tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľ videl konkrétne v tom, že a/ súd prvej inštancie aj odvolací súd odmietli vykonať žalobcom navrhovaný dôkaz formou odborného vyjadrenia (§

206 CSP), ktorým sa mala preukázať otázka vzniku a výšky žalovanej škody, t. j. otázka splnenia druhého predpokladu zodpovednosti za škodu v spojení s porušením právnej povinnosti žalovaného práve v dôsledku osobitostí trhu s elektrinou. Nesúhlasil s dôvodmi, ktoré k tejto otázke zaujal odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, keďže zákon nelimituje použitie odborného vyjadrenia na posúdenie a vysvetlenie predtým preukázaných skutkových tvrdení žalobcu (dôkaz na dôkaz), ale na posúdenie akýchkoľvek v konaní relevantných skutočností, pri ktorých treba odborné posúdenie. Podľa názoru dovolateľa odvolací súd nesprávne zúžil možnosť aplikácie tohto dôkazného prostriedku len na skutočnosti, ktoré niektorá z procesných strán vopred preukázala a ktoré treba odborne „dovysvetliť“. Odmietnutie vykonania tohto dôkazu pritom malo podľa dovolateľa zásadný vplyv na preukázanie existencie zvyšných predpokladov zodpovednosti za škodu, ako aj na potrebu následného uplatnenia § 264 ods. 1 CSP (určenia výšky nároku odhadom súdu). Žalobca relevantné skutočnosti k uplatnenému nároku vedel „len tvrdiť, preukázať ich mohol len prostredníctvom odborného vyjadrenia podľa § 206 CSP“. Odmietnutie vykonania dôkazu, „pričom ide o jediný možný dôkazný prostriedok“, má za následok odmietnutie spravodlivosti; preukázanie vzniku škody „by v tomto prípade viedlo aj k nutnosti postupovať podľa § 264 ods. 1 CSP“. Dovolateľ nesúhlasil s ním citovanými závermi odvolacieho súdu a vyjadril sa, že „chcel práve odborným vyjadrením podľa § 206 CSP poukázať na skutočnosť, že nie je objektívne schopný preukázať výšku škody, ktorej priznania sa domáha podanou žalobou. Prostredníctvom odborného posúdenia chcel žalobca preukázať nielen skutočnú výšku škody, ale aj skutočnosť, že k nej došlo z dôvodov, ktoré majú základ v povahe a pravidlách trhu s elektrinou. Účelom odborného posúdenia mala byť teda práve otázka, či žalobcovi vznikla alebo nevznikla v dôsledku porušenia povinnosti žalovaného nejaká ujma (ak áno, aká).“

11. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľ ďalej videl v tom, že b/ súd prvej inštancie a následne aj odvolací súd odmietli určiť výšku žalovaného nároku postupom podľa § 264 ods. 1 CSP, t. j. odhadom, keďže vzhľadom na charakter nároku bolo (objektívne) možné jeho výšku preukázať len s nepomernými ťažkosťami. Oba sudy objektívnu nemožnosť preukázania výšky škody pripísali na ťarchu dovolateľa, keď konštatovali neunesenie jeho dôkazného bremena pre neschopnosť priradenia ním nakupovanej elektriny k predmetnému odbernému miestu. Ak však v rozhodnej dobe žalobca nemal vedomosť o protiprávnom priradení odberného miesta do jeho bilančnej skupiny, tak nemohol nakupovať konkrétne množstvá elektriny na vykrytie spotreby odberného miesta, neschopnosť preukázania čoho interpretujú sudy na ťarchu žalobcu. „V celkovom rámci“ však žalobca nakupoval viacej elektriny ako by bol nakupoval, keby mu nebola spotreba na uvedenom odbernom mieste protiprávne priradená.

12. Dovolateľ ďalej poukázal na svoje písomné vyjadrenie z 28. marca 2016, obsahujúce právnu kvalifikáciu žalovaného nároku ako ujmy, ktorá poškodenej strane vznikla tým, že musela vynaložiť náklady v dôsledku porušenia povinnosti druhej strany (§ 419 ods. 1 OZ, § 380 OBZ). Zopakoval skutkovú argumentáciu a právne hodnotenie veci ním uvádzané už v odvolacom konaní, poukázal na výpočet platby za odchýlku v súvislosti s princípmi fungovania trhu s elektrinou, ktoré neboli podľa dovolateľa nižšími súdmi správne pochopené. Uviedol, že k tvrdeným nákladom v dôsledku nesprávnej registrácie odberného miesta niet dokumentácie, ktorá by mohla slúžiť ako dôkazný prostriedok. Považuje však za „nemysliteľné, aby takmer trojročné nesprávne vykazovanie relatívne veľkej spotreby elektriny na jednom odbernom mieste v rámci spotreby inej bilančnej skupiny nevedlo k ujme na strane akéhokoľvek dodávateľa, nielen žalobcu“. Preto bol namieste odhad výšky škody za aplikácie ust. § 264 ods. 1 CSP. V podaniach zo 7. októbra 2016 a zo 14. marca 2017 formuloval otázky pre odborné posúdenie, vrátane toho, či žalobcovi vznikla ujma v podobe potreby nakupovania väčších objemov elektriny pre svoju bilančnú skupinu v dôsledku porušenia povinnosti žalovaného a ak áno, aby sa určila konkrétna výška takejto ujmy. Podľa dovolateľa tým, že oba nižšie sudy výšku škody neustálili prostredníctvom odhadu, ale nemožnosť jej určenia v celom rozsahu pripísali neschopnosti žalobcu preukázať skutočnú výšku škody, porušili nielen ust. § 264 ods. 1 CSP, ale aj žalobcove základné právo na spravodlivý proces.

13. K dovolaniu sa písomne vyjadril žalovaný tak, že žalobcove práva porušené neboli. Podané dovolanie označil za „skryté odvolanie“, keďže jeho odôvodnenie kopíruje podstatu odvolacích dôvodov. Len

existencia dvoch odlišných právnych názorov (oproti stojacich strán sporu) na ten istý predmet konania neodôvodňuje zrušenie už právoplatného rozhodnutia. Podľa žalovaného sa odvolací súd nedopustil žiadnych fundamentálnych pochybení a napadnutý rozsudok spĺňa všetky zákonné požiadavky na spravodlivosť, jeho odôvodnenie je dostatočne precizované. Navrhol, aby podané dovolanie bolo ako procesne neprípustné odmietnuté.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) podal žalobca, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP veta pred bodkočiarkou), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

15. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti.

16. Vo vzťahu ku všetkým mimoriadnym prostriedkom platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Posúdenie, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

17. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/2003).

18. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

19. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Citované ustanovenie § 420 CSP upravuje tzv. dôvody zmätočnosti, pre ktoré je prípustné dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí. Dovolanie prípustné podľa tohto ustanovenia možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

21. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala

takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP teda zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania len v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky (ústavný zák. č. 460/1992 Zb.; ďalej „ústava SR“).

23. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo. So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom nižších súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

24. Dovolateľ podstatnú časť argumentácie, ktorou odôvodnil zásah do svojho práva na spravodlivý súdny proces, venoval tomu, že (a/) súdy nevykonali dokazovanie odborným vyjadrením, ktoré navrhol. Porušenie práva na spravodlivý proces videl aj (b/) v odmietnutí určiť výšku žalovaného nároku odhadom podľa § 264 ods. 1 CSP.

25. K prvej námietke dovolateľa (ad a/) najvyšší súd uvádza, že už v minulosti opakovane vyslovil, že dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval aj ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, pričom nedospel k záveru o jeho ústavnej neutržateľnosti.

26. V súvislosti s namietanými nedostatkami vo vykonanom dokazovaní dovolací súd zdôrazňuje, že súd v konaní nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 CSP) a nie sporových strán. Ak súd teda v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, resp. vykoná iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, nezakladá to vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, lebo to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strany mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčení (obdobne R 125/1999, R 6/2000). Rovnako, pokiaľ by aj súd niektorý z vykonaných dôkazov vyhodnotil nesprávne, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá a nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné.

27. Do práva na spravodlivý proces nepatrí ani právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva procesnej strany, ak si neosvojí ním navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, IV. ÚS 251/03, II. ÚS 3/97).

28. Niet pochyb, že k základným právam procesnej strany patrí aj právo navrhovať a predkladať dôkazy, ale nie je procesným pochybením súdu to, že súd procesnou stranou navrhované dôkazy neakceptoval, resp. nevykonal v tomto smere dokazovanie. Súd hodnotí predložené dôkazy, príp. vykonáva dokazovanie aj inými dôkazmi, než predložila strany a následne ich hodnotí podľa svojho uváženia v zmysle zákona. Zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov a táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti

pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiaca úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov má byť súčasťou rozsudku. V preskúmvanej veci nemal dovolací súd za preukázané, že by sa týmto postupom súdy nižšej inštancie neriadili. Dovolací súd zdôrazňuje, že procesným pochybením by bol taký postup súdu, ktorý by procesnej strane v konaní znemožnil dôkazy predkladať alebo navrhovať.

29. Procesnému právu sporovej strany navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhovie, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil, resp. prečo ich nevezal za základ svojich skutkových zistení. V danom prípade tak súd prvej inštancie ako aj odvolací súd, ktorého dovolaním napadnutý potvrdzujúci rozsudok tvorí s rozsudkom súdu prvej inštancie integrálny celok, uviedli dôvody, pre ktoré neakceptovali procesný návrh žalobcu na vyžiadanie odborného vyjadrenia od odborne spôsobilej osoby (§ 206 CSP) a tiež, prečo neakceptovali návrh žalobcu na určenie výšky nároku odhadom podľa § 264 ods. 1 CSP.

30. Súd prvej inštancie dôvody k zamietnutiu dôkazných návrhov žalobcu dostatočne a výstižne formuloval najmä v ods. 62 odôvodnenia svojho rozhodnutia. Odvolací súd sa rovnako dostatočne zaoberal a v napadnutom rozsudku podrobne zdôvodnil (ods. 52 až 55 a 68 odôvodnenia), prečo nepovažoval za opodstatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, teda že by nenariadením odborného vyjadrenia v rámci dokazovania pred súdom prvej inštancie došlo k nesprávnemu procesnému postupu znemožňujúcemu žalujúcej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Výslovne uviedol, že právo navrhovať dôkazy, resp. právo vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom nemožno zamieňať s rozhodovaním súdu o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná, čo (v zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 350/08) predstavuje prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy sporových strán na vykonanie dokazovania, sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania.

31. Odvolací súd ďalej konštatoval, že nevyžiadanie odborného vyjadrenia nebolo svojvoľným postupom, keďže bolo súdom prvej inštancie zdôvodnené vo väzbe na ust. § 206 CSP so zreteľom na konkrétne okolnosti sporovej veci a vychádzalo z ich dôsledného posúdenia. Zdôraznil, že účelom odborného vyjadrenia (a znaleckého dokazovania) je vyjadriť odborný názor a nie nahradiť dôkaznú povinnosť žalobcu. Zo znenia § 206 CSP vyplýva podmienka existencie odborne posudzovaných skutočností. Práve k spornej podmienke zodpovednosti žalovaného za uplatnenú skutočnú škodu - vzniku, existencii a výške tvrdenej škody, bol podľa odvolacieho súdu správny záver súdu prvej inštancie, že žalobca v priebehu konania skutkovo nevymedzil, aké množstvo elektriny skutočne nakúpil a aké náklady vynaložil za účelom minimalizácie odchýlky jeho bilančnej skupiny vznikajúcej v príčinnej súvislosti s porušením povinnosti žalovaného a v akej výške by inak platbu za odchýlku uhradil. Žalobca nepreukázal reálne vynaloženie tvrdených nákladov na odchýlku.

32. Z rozhodnutia odvolacieho súdu sú teda zreteľné dôvody, pre ktoré nedošlo k akceptovaniu dôkazného návrhu dovolateľa na vyžiadanie odborného vyjadrenia, a to pre absenciu pre vec relevantných skutočností, ktoré by mali byť jeho predmetom (preukázanie vynaloženia tvrdených nákladov a nákup elektriny v rozhodnom období práve vo vzťahu k dotknutému odbernému miestu odberateľa). Uvedený záver odvolací súd prijal vo väzbe na dôkazný návrh a jeho dôvody dovolateľom formulované v podaní zo 7. októbra 2016, v ktorom len všeobecne požadoval odborné vyjadrenie „na posúdenie vhodnosti obchodnej stratégie žalobcu pri nákupe elektriny“ a „či nesprávne priradovanie spotreby elektriny na odbernom mieste...mohlo ovplyvniť potrebu nakúpenia dodatočných množstiev elektriny“, pričom na pojednávaní 9. marca 2017 upresnil, že tento dôkazný prostriedok nesmeruje k základu uplatneného nároku, ale k výške škody. Vo vyjadrení zo 14. marca 2017 formuloval otázku, či „vznikla žalobcovi ujma v podobe potreby nakupovania väčších objemov elektriny pre svoju bilančnú skupinu“ v dôsledku porušenia právnej povinnosti žalovaného a aká je jej výška. Súčasne však dovolateľ uviedol, že odborné vyjadrenie sa má zaoberať správnosťou kalkulácie výšky škody v žalobe, prípadne

„má identifikovať iný vhodný spôsob určenia výšky škody, ktorá v dôsledku porušenia povinnosti žalovaného vznikla, aby tak súd mohol určiť výšku škody podľa svojho odhadu s poukazom na ust. § 264 Civilného sporového poriadku“. Tým v podstate dovolateľ požadoval odborné vyjadrenie len ako podklad pre určenie výšky žalovaného nároku odhadom súdu podľa § 264 ods. 1 CSP a teda sám spochybnil, že by výsledkom tohto dôkazného prostriedku mohlo byť samotné zistenie rozsahu tvrdenej majetkovej ujmy - výšky náhrady škody. Vo vyjadrení z 25. mája 2017 dovolateľ k dôkaznému návrhu ďalej uviedol, že jeho účelom má byť objasnenie, ako funguje trh s elektrinou, ako sa na ňom nakupuje a predáva elektrina, aký význam a vplyv na podnikateľskú činnosť dodávateľov elektriny má inštitút zodpovednosti za odchýlku, či bol objektívne nútený nakupovať vyššie objemy elektriny z dôvodu nevyradenia dotknutého odberného miesta z jeho bilančnej skupiny a či mu v tej súvislosti vznikla alebo mohla vzniknúť nejaká ujma. Išlo mu o identifikáciu tejto ujmy, resp. vhodný model jej výpočtu. Dodal, že dôvodom nie je jeho obchodná stratégia, ale povaha trhu s elektrinou a vyššie objemy elektriny nakupoval preto, aby predišiel ujme ešte vyššej, čím de iure plnil svoju všeobecnú prevenčnú povinnosť (§ 417 OZ, § 382 OBZ).

33. Pre postup nižších súdov v danom konaní bolo podľa dovolacieho súdu relevantné na jednej strane vymedzenie (tvrdenie) uplatneného nároku dovolateľom ako skutočnej škody, ujmy (in eventum ako bezdôvodného obohatenia - viď žaloba a vyjadrenie z 28. marca 2016), ktorá v jeho majetkovej sfére už nastala, oproti tomu, že dovolateľ až v priebehu konania posudkom odborníka mienil zisťovať (dokazovať), či (v rámci jeho obchodnej stratégie vyšších nákupov elektriny na krátkodobom trhu s elektrinou) na jeho strane majetková škoda (vo vzťahu k dotknutému odbernému miestu) vôbec mohla vzniknúť. Vyplyva to napokon aj z obsahu jeho dovolania (ods. 35., 36., 41.).

34. Posudzovaná vec predstavuje prípad, kedy žalujúca strana, súc neistá, či jej škoda v príčinnej súvislosti s tvrdeným porušením právnej povinnosti žalovanou stranou vôbec mohla vzniknúť (tu vzhľadom na špecifiká obchodovania na krátkodobom trhu s elektrinou) a ak áno, v akej výške, má v rámci svojej povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti už pri podaní žaloby na súd tento svoj uplatňovaný nárok skutkovo vymedziť a podporiť ho dôkazmi k pre rozhodnutie relevantným otázkam. V opačnom prípade sa vystavuje riziku a dôsledku neúspechu v spore. Úlohou súdu v civilnom sporovom konaní (do 30. júna 2016 rovnako v občianskom súdnom konaní v sporových veciach podľa úpravy v zákone č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok; ďalej „OSP“) v jeho kontradiktórnom poňatí nie je namiesto žalobcu (v danom prípade prostredníctvom navrhovaného odborného vyjadrenia) až v priebehu konania ujasňovať samotné vymedzenie uplatňovaného nároku. Úlohou odborného vyjadrenia ako dôkazného prostriedku podľa § 206 CSP je posúdenie skutočností (reálne existujúcich faktov) týkajúcich sa žalobou jasne skutkovo definovaných nárokov. Ak však žalujúca strana bez (vopred vypracovaného) posudku odborníka nevie (skutkovo) dostatočne kvalifikovať svoj žalobný nárok, tak túto povinnosť tvrdenia (uplatnenia konkrétneho, existujúceho nároku) nie je možné sanovať dodatočne až v priebehu konania, ktorého úlohou je nie vyhľadávanie možného nároku (za) žalobcu, ale dokazovanie a posudzovanie žalobou riadne vymedzeného a jednoznačne definovaného nároku.

35. Vyššie uvedené sa správne premietlo do konaní a dovolaní dotknutých rozhodnutí oboch nižších súdov, keď nevyhoveli návrhu dovolateľa (podanom po viac ako troch rokoch od začatia konania) na odborné vyjadrenie, ktorého predmetom malo byť zisťovanie, či mu skutočná škoda ako tvrdená majetková ujma vôbec mohla vzniknúť. Charakteristickým znakom skutočnej škody je pritom to, že ide o ujmu v majetkovej sfére poškodeného, ktorá už reálne nastala a základným predpokladom uplatňovania jej náhrady je preukázanie reálneho úbytku majetku poškodeného, prípadne, že nenastalo jeho zväčšenie, ku ktorému by došlo, nebyť porušenia právnej (zmluvnej) povinnosti škodcu.

36. Podľa dovolacieho súdu odborné vyjadrenie (posudok odborníka) nie je namieste, ak jeho predmetom majú byť len hypotetické úvahy žalujúcej strany o možnom vzniku jej škody a nie reálne existujúce fakty, keďže predpokladom riadne uplatneného nároku na zaplatenie náhrady skutočnej škody je ujma, ktorá v majetkovej sfére tejto strany už nastala. Ak existenciu takejto ujmy, ako základného predpokladu úspešného súdneho uplatnenia nároku na náhradu škody dovolateľ už pri podaní žaloby preukázať nevedel, potom bolo nadbytočné, aby sa súd prvej inštancie zaoberal ďalšou podmienkou pre

náhradu škody, a to, či došlo k porušeniu právnej povinnosti žalovaným.

37. Podľa dovolacieho súdu bolo pre nižšími súdmi zvolený postup v dokazovaní relevantné aj to, že dovolateľ ako žalujúca strana v priebehu konania pred súdom prvej inštancie modifikoval svoje tvrdenia o ním uplatňovanej peňažnej sume, keď ju žiadal priznať ako náhradu skutočnej škody, eventuálne ako bezdôvodné obohatenie (viď dôvody žaloby) na strane žalovaného, či ako náhradu nákladov spojených s odvracaním škody. Ak k tomuto nejednoznačnému vymedzeniu uplatneného nároku pristúpili dovolateľom len všeobecne a hypoteticky formulované otázky pre odborníka a tiež ak jeho vyjadrenie malo v podstate tvoriť len podklad pre určenie náhrady škody odhadom súdu podľa § 264 ods. 1 CSP (viď doplnenie dôkazného návrhu zo 14. marca 2017, časť II., písm. b/), tak zamietnutie vykonania dokazovania odborným vyjadrením v danom prípade nepredstavovalo arbitrárny postup súdu naplňajúci dôvody podľa § 420 písm. f/ CSP.

38. V nadväznosti na uvedené dovolací súd vo vzťahu k neakceptovaniu návrhu žalujúcej strany nižšími súdmi na vykonanie dokazovania odborným vyjadrením napokon zdôrazňuje, ako už bolo povedané vyššie (ods. 25), že v zmysle konštantnej judikatúry najvyššieho súdu utváratej od roku 1992, sa nevykonanie stranou navrhnutých dôkazov jednotne nepovažuje za vadu zmätočnosti podľa § 237 ods. 1 písm. f/ OSP a ani za vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f/ CSP (viď judikáty publikované pod R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000). Na predmetných záveroch zotrváva vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu aj v predmetnej veci a nevidí dôvod, aby sa od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu odklonil.

39. Dovolací súd k prvej námietke dovolateľa (ad a/) navyiac považuje za potrebné uviesť, že v posudzovanom prípade nevykonanie navrhnutého dokazovania odborným vyjadrením (§ 206 CSP) nie je možné považovať za zásah do práva žalujúcej strany na spravodlivý proces aj preto, že dovolateľ mal v celom konaní predchádzajúcim vydaniu konečného rozhodnutia vytvorený dostatočný priestor pre produkovanie návrhov, podaní, vyjadrení k plneniu svojej povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti a zamietnutie jeho návrhu na dokazovanie odborným vyjadrením bolo riadne odôvodnené v rozhodnutiach oboch nižších súdov. Nebolo možné považovať za arbitrárne, ústavnoprávny rámc konania všeobecných súdov nedovoľene prekračujúce a spravodlivý proces narušujúce, zhodné odôvodnenie zamietnutia dôkazného návrhu nižšími súdmi, že odborné vyjadrenie nemá nahrádzať povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť strany uplatňujúcej nárok a že pre dôkaz odborným vyjadrením podľa § 206 CSP sa najskôr vyžaduje existencia určitých skutočností (objektívne existujúcich faktov), ktoré si vyžadujú posúdenie odborne spôsobilou osobou (odborníkom). Nešlo v danom prípade ani o vyžadovanie dôkazu na dôkaz, ako dovolateľ uvádza v dovolaní.

40. V posudzovanom prípade nie je možné hovoriť ani o tzv. opomenutom dôkaze, za ktorý sa vo všeobecnosti považujú dôkazy, o ktorých v konaní nebolo súdom rozhodnuté, prípadne dôkazy, ktorými sa súd v rámci voľného hodnotenia dôkazov vôbec nezaoberal. Zásadám spravodlivého procesu, vyplývajúcim z čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd [ústavný zákon č. 23/1991 Zb. (ďalej „Listina“)], čl. 46 ods. 1 ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd [oznámenie č. 209/1992 Zb. (ďalej „Dohovor“)], je treba rozumieť tak, že v spojení s procesným predpisom v konaní pred všeobecným súdom (tu CSP), musí byť strane daná možnosť vyjadriť sa nielen k vykonaným dôkazom (čl. 38 ods. 2 Listiny) a k veci samej, ale tiež označiť (navrhnuť) dôkazy, ktorých vykonanie pre zistenie (preukázanie) svojich tvrdení pokladá za potrebné. Tomuto procesnému právu strany zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (vrátane návrhov dôkazných) rozhodnúť, ale tiež - pokiaľ im nevyhoví - vo svojom rozhodnutí vysvetliť, z akých dôvodov (spravidla vo vzťahu k hmotnoprávnym predpisom, ktoré aplikoval, a k právnym záverom, ku ktorým na skutkovom základe dospel) navrhnuté dôkazy nevykonal (§ 220 ods. 2, § 393 ods. 2 CSP). Uvedené kritéria dovolateľom namietaný procesný postup nižších súdov bezo zvyšku spĺňal.

41. Zhrňujúc dovolací súd uvádza, že v posudzovanom prípade zamietnutie návrhu na vykonanie dokazovania odborným vyjadrením, ani nesúhlas dovolateľa s dôvodmi k tomu uvedenými odvolacím súdom, netvorí dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

42. Podľa dovolacieho súdu v nadväznosti na vyššie uvedené ani druhú námietku dovolateľa (ad b/) nebolo možné vyhodnotiť ako dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania. Podľa dovolateľa tým, že oba nižšie súdy „neaplikovali ust. § 264 ods. 1 CSP a výšku škody neustálili prostredníctvom odhadu, ale nemožnosť jej určenia v celom rozsahu pripísali neschopnosti žalobcu preukázať skutočnú výšku škody, porušili tým nielen cit. ustanovenie CSP, ale aj žalobcovu základné právo na spravodlivý proces“. Odvolací súd v napadnutom rozsudku uzavrel, že neboli dané dôvody pre dovolateľom požadovaný odhad výšky škody súdom podľa § 264 ods. 1 CSP, ak nebol preukázaný základ nároku na náhradu škody (vznik škody, kauzálny nexus). Pre zodpovedanie otázky prípustnosti tejto časti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP bolo relevantné, že výška škody je otázkou skutkovou a v súdnom konaní sa zisťuje dokazovaním. Dovolateľom požadovaným odhadom súdu podľa § 264 ods. 1 CSP sa v podstate malo nahradiť dokazovanie o výške škody (namiesto zamietnutého dokazovania odborným vyjadrením), resp. odhad súdu podľa § 264 ods. 1 CSP mal nadväzovať na závery odborného posúdenia, ktoré podľa dovolateľa „má identifikovať iný vhodný spôsob určenia výšky škody, ktorá v dôsledku porušenia povinnosti žalovaného vznikla, aby tak súd mohol určiť výšku škody podľa svojho odhadu s poukazom na ust. § 264 Civilného sporového poriadku“. Ak ale do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov a ak právo na spravodlivý proces neznamena ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi, tak uvedené rovnako dopadá na nevyhovenie návrhu dovolateľa na zistenie/stanovenie výšky škody odhadom súdu podľa § 264 ods. 1 CSP.

43. V súvislosti s nastolenou požiadavkou dovolateľa na zistenie výšky škody odhadom súdu podľa § 264 ods. 1 CSP, sa natiska právna otázka, či vo veci samej vo vzťahu k zisteniu/stanoveniu výšky náhrady škody odhadom súdu je možná priama aplikácia uvedeného zákonného ustanovenia, vzhľadom na jeho text, zameranie úpravy a zaradenie k ustanoveniam o rozhodovaní o trovách konania v rámci šiestej hlavy druhej časti Civilného sporového poriadku upravujúcej trovy konania (§ 251 až 264). Odvolací súd sa touto otázkou v napadnutom rozsudku osobitne nezaoberal. Dovolací súd však, v rámci nastolených dovolacích dôvodov (§ 440 CSP) z hľadiska namietaného porušenia práva na spravodlivý proces odmietnutím odhadu výšky žalovaného peňažného nároku podľa ust. § 264 ods. 1 CSP, vyjadruje názor, že použitie ustanovenia § 264 ods. 1 CSP v takomto prípade ani nepripadá do úvahy.

44. Z údajov v spise vyplýva, že konanie vo veci samej začalo 11. novembra 2013, t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, ktorý v tretej časti (konanie v prvom stupni), druhej hlave (dokazovanie), v rámci úpravy o hodnotení dôkazov (§ 132 až § 136) obsahoval ustanovenie o úvahe súdu v § 136, podľa ktorého, ak možno výšku nárokov zistiť len s nepomernými ťažkosťami alebo ak ju nemožno zistiť vôbec, určí ju súd podľa svojej úvahy. Podľa ustálenej judikatúry mohol súd aplikovať citované zákonné ustanovenie len výnimočne, za splnenia stanovených podmienok, za ktoré sa považovalo, že hoci základ nároku je nepochybne daný (preukázaný), výšku uplatnených nárokov možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami, prípadne ju nemožno zistiť vôbec. Určenie výšky nárokov podľa citovaného zákonného ustanovenia však neznamenalo určenie voľnou úvahou, ale len na základe získaných poznatkov o všeobecne uplatňovaných hľadiskách v danom druhu vzťahov o posúdenie ktorých ide. Z ustálenej judikatúry najvyššieho súdu tiež vyplývalo, že ak poškodený preukáže v občianskom súdnom konaní vznik škody, ale nepreukáže jej výšku uplatnenú v žalobe, prizná súd náhradu škody vo výške, ktorá bola preukázaná; ohľadne tej časti škody, ktorej výšku možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami, alebo ju nemožno zistiť vôbec, môže súd s prihliadnutím na výsledky vykonaného dokazovania použiť ustanovenie § 136 OSP. (R 13/1985).

45. S účinnosťou od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (§ 474), ktorý v § 470 ods. 1 CSP stanovil, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Návrh na vykonanie dokazovania odborným vyjadrením podľa § 206 CSP ako aj nadväzujúci návrh na určenie výšky nároku odhadom súdu podľa § 264 ods. 1 CSP dovolateľ podal už za účinnosti CSP (podanie zo 7. októbra 2016), preto úprava v § 136 Občianskeho súdneho poriadku, platná a účinná do 30. júna 2016, už na daný prípad nedopadá.

46. Všeobecná úprava možnosti určenia výšky nárokov úvahou súdu v zmysle § 136 OSP nemá v Civilnom súdnom poriadku ekvivalent. Podľa ust. § 264 ods. 1 CSP, ak možno hodnotu nárokov alebo hodnotu, ktorá má byť základom na výpočet súdneho poplatku, zistiť len s nepomernými ťažkosťami alebo ju nemožno zistiť vôbec, určí ju súd podľa svojho odhadu. Citované ustanovenie § 264 ods. 1 je systematicky zaradené k ustanoveniam o rozhodovaní o trovách konania v rámci šiestej hlavy druhej časti Civilného sporového poriadku upravujúcej trovy konania (§ 251 až 264). Vzhľadom na text a zameranie úpravy v § 264 ods. 1 CSP je zrejmé, že odhad súdu sa týka zisťovania hodnoty nárokov alebo hodnoty základu (predmetu konania) výslovne pre účely výpočtu súdneho poplatku (k tomu pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 973). Preto priama aplikácia ustanovenia § 264 ods. 1 CSP tak, ako sa jej výslovne dožadovateľ, je v okolnostiach posudzovanej veci vylúčená. Aj z tohto dôvodu nebolo možné v odmietnutí určenia výšky nároku odhadom súdu podľa § 264 ods. 1 CSP vidieť vadu (zmätočnosť) v konaní nižších súdov, namietanú dovolateľom v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

47. Je možné zhrnúť, že v civilnom sporovom procese, vychádzajúcim z princípu kontradiktórnosti (čl. 9 CSP) a koncentrácie konania (čl. 8 CSP), má v konaní o veci samej v zásade bezvýnimočne prioritu preukázanie tvrdení o výške nároku stranou, ktorá ho uplatňuje v na to určenom štádiu konania. Civilný sporový poriadok neobsahuje priamu úpravu možnosti súdu určiť pri rozhodovaní o veci samej výšku žalovaného nároku úvahou, odhadom súdu, pričom úprava v ustanovení § 264 ods. 1 a 2 CSP sa týka výlučne výpočtu súdneho poplatku.

48. Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že v predmetnom konaní nedošlo k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti uvedenej s ustanovení § 420 písm. f/ CSP. Preto dovolanie žalobcu odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

49. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

50. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.